

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

§. 1. De examine conscientiae

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

ritu sancto unus es Deus, unus es Dominus, laudabilis,
& gloriosus, & superexaltatus in sæcula. Amen.

C A P U T I V.

D E F I N E D I E I.

§. I. *De Examine Conscientiæ.*

Perfectio & puritas Christianæ vitæ hoc à nobis exi-
geret, ut quæcumque agimus, attentè semper exami-
naremur, ita ut vita nostra continuum examen esset: sed
quia paucorum est ista virtus, id saltem in fine diei agen-
dum est. Die igitur peracto singulas actiones tuas, inter-
nas & externas cum omnibus circumstantiis attentè discuti-
as, & quas à regula perfectionis descivisse repereris,
acri censura coram Deo reprehendes.

1. Hoc autem examen inchoaturus cogita te ab Angelo
tutelari ad divinæ clementiæ tribunal accerfiri ad reddend-
am rationem, certa tibi oblata spe obtinendæ veniæ, &
misericordiæ, dummodo errata tua contritione eliere,
pœnitentia expiare, & fervore spiritus compensare stu-
dueris. Ideò cum recta intentione, & unica fide præsen-
tis Dei tanquam amantissimi Patris, cum magna humili-
tate, reverentia, & fiducia prosterne te ante thronum
divinæ gratiæ inter phalanges Sanctorum, qui mediante
hoc exercitio suas olim stolas in sanguine Agni dealba-
runt.

1. 1. Examinandæ conscientiæ quinque sunt partes. Pri-
ma est commemoratio beneficiorum Dei, & humilis ac
fervida gratiarum actio. Tua enim improbitas divinæ
liberalitati collata majorem tibi pudorem incutiet. Gra-
tias autem ages pro beneficiis communibus & particula-
ribus, tum præteritis, tum illius diei; imò & pro futuris;
pro occultis item, & ignotis, idque brevissimè, & ferven-
ter, hac vel simili oratione. *Gratias tibi ago, Domine Deus*

meus; pro universis beneficiis tuis, quae mihi hodie, & toto tempore vitae meae misericorditer contulisti. Tu enim, benignissime Pater, ex aeternitate vidisti, & dilexisti me: tu ex nihilo me creasti, & usque ad hanc horam conservasti, atque propter me omnia sapientissime regis & gubernas; tu me redemisti pretioso sanguine Filii tui: tu me Christianum, & religiosum, & Sacerdotem fecisti, atque in hoc statu ab innumeris peccatis, & defectibus preservasti, vitae perfectae desiderium dedisti, bonos instinctus & sanctas inspirationes immisisti, emendationem meam patientissime expectasti, longiusque spatium tibi serviendi, & lucra spiritualia congregandi tribuisti. Sit nomen tuum benedictum in secula, quia gratiae tuae munitus praesidio à multis hodie calamitatibus & miseriis, corporalibus & spiritualibus, te preservante liber evasi. Pro singulis etiam natura, & gratiae donis, his praesertim quae ipse caecus non video, & ignoro; pro innumeris beneficiis, mihi & omnibus creaturis exhibitis & exhibendis, ex totis precordiis meis gratias ago, & meo & omnium creaturarum nomine & affectu: atque id continuare desidero pure propter te in omnem aeternitatem.

III. Secunda pars est postulatio gratiae, qua culpas tuas dignoscere valeas, & defectus investigare. Nam cum pravum sit cor hominis & inscrutabile, & amor proprius in discernendis delictis tenebras offundere, & excusationum tricas necere soleat, vix poteris lapsus tuos dignoscere, nisi desuper lucem immittat Pater luminum, qui scrutatur renes & corda. Sic igitur post gratiarum actionem orationem prosequeris. *Nunc verò, Domine, his beneficiis tuis, per eandem charitatem tuam aeternam erga me, aliud adjunge, illuminans tenebras meas & gratiam tribuens, omnia peccata & negligentias meas agnoscendi, detestandi & emendandi, ut tibi deinceps per omnia placeam, & dignos faciam poenitentiae fructus.*

IV. Tertia pars in ipsa discussione conscientiae sita est, qua te ipsum intus & in cute agnoscere studeas. Ea facilis, & fructuosa erit, si ordinatè, succinctè, & exactè insti-

instituat. Exactè, ita singula expendendo, ac si ea subito in confessione explicare deberes. Succinctè, non immorando diutius quàm par sit in singulis defectibus excutiendis. Ordinatè, certam methodum servando, quæ triplex esse potest. Prima, ut discutiantur priori loco cogitationes & affectus, tum verba prolata & audita, demum opera, & omissiones; Secunda plura continet capita. Nam primò discurrere debes circa cogitationes, si fuerint charitativæ ad Deum bonæ ad proximum, humiles ad teipsum, puræ ad carnem, & mundum. Secundo circa sensus, si fuerint disciplinati, custoditi, verecundi, non curiosi, non in varia, & vana objecta dispersi. Tertio circa locutionem, si fuisti in ea brevis, tardus, circumspèctus. Quarto circa opera, si operatus es quod debes, quod licet, decet, & expedit. Quintò circa conversationem, si fuisti in ea maturus, humilis, & benignus. Sextò circa omissiones, quàm negligens fuisti in lectione, oratione, & executione boni operis; in corde custodiendo, tempore expendendo, sine intendendo; ad dolendum de peccatis, ad resistendum tentationibus, ad proficiendum in virtutibus. Septimò metiri debes quantum quoque die defeceris à priori fervore, profeceris in intento sine, abjeceris de solitis imperfectionibus. Tertia, quæ videtur commodior, est ut discurrendo per singulas actiones & exercitia, diligenter inquiras quid singulis horis ab ultimo examine elapsis peccaveris contra Deum, proximum, & teipsum; cogitatione, verbo, opere, & omissione. Cæterum non sufficit in singulis actionibus examinandis commissa peccata invenire eorumque radicem, quamvis hic sit finis præcipuus examinis; sed ratio insuper habenda est omnium quorumcumque defectuum, & inquirendum, an defuerit eis aliqua perfectio, an tepidè peractæ sint, an irrepsit inanis gloria, vel finis distortus, & minus recta intentio. Vide etiam, & considera, an aliquod bonum supererogationis data occasione omiseris, an in omnibus elegeris quod perfectius est;

C. Bona Opusc. Spirit.

F

& si quod Dei beneficium in ipsa actionum discussione occurrit memoriæ, statim pro illo breviter, & ferventer Domino gratias age. Hæc si servaveris, eam conscientia teneritudinem assequeris, quæ quoslibet nævos mentis oculis statim subjiciet expiandos.

v. Sequitur quarta pars, quæ in dolore consistit, & detestatione peccatorum, ac proposito emendationis. Quare expedita conscientia discussione summo cum fervore doloris actum elicies, non solum de occurrentibus noxis, & imperfectionibus, sed etiam de peccatis occultis, & de reliquis totius vitæ, tuis & alienis, qui dolor ex amore Dei profectus ipsi Deo summopere placet. Formula hæc esse potest. *In his, & aliis multis, quæ propter cæcitatem meam ignoro, peccavi hodie coram te, Domine Deus misericordia mea, & pro omnibus bonis quæ tribuisti mihi, mala tibi retribuui, & ingratitude. Doleo de his omnibus, & ea detestor super omnia alia mala propter te Domine, quem super omnia bona diligo, nec mea solum peccata maximopere mihi displicent, sed & omnia totius mundi, quæ utinam impedire possem, ut omnes te infinite amabilem agnoscerent, amarent, glorificarent. Ignosce mihi, & omnibus, Pater misericordiarum, omnes enim offensas hujus diei, & totius vitæ meæ, ac totius mundi in abyssum projicio infinite misericordie tuæ, & per mortem Filii tui rogo te, dimitte quicquid peccatum est, & da gratiam, ut deinceps purius vivam. In te confido Domine, & sperans in adjutorio gratiæ tuæ firmissime propono non peccare amplius, & mores meos emendare.*

vi. Quinta demum pars, est castigatio aliqua, sive multa & pœnitentia pro peccatis commissis, cum qua simul offeres merita Christi, & Sanctorum hoc modo. *In satisfactionem vero peccatorum meorum offero tibi Deus meus, Vitam, Passionem, Crucem, & Mortem Domini mei Iesu Christi, merita beatæ Virginis, & omnium Sanctorum, illorumque plenarias & tibi gratissimas satisfactiones, totam insuper vitam meam, animam meam, & corpus meum ad omne beneplacium tuum, in tempore & æternitate, cum*

vero & insatiabili desiderio plenius iustitia tua satis faciendi; & hanc mulctam, quam mihi impono. Mulcta autem hæc erit, orationem Dominicam cum Angelica salutatione, vel aliquem psalmum flexis genibus recitare, terram aliquoties osculari, cilicio per diem tarnem affligere, & alia ejusdem generis.

§. II. De Examine particulari.

NUllum efficacius remedium ad vitia extirpanda, & acquirendas virtutes reperitur, quam singulari certamine unumquodque vitium aggredi, & quotidie contra ipsum pugnare, donec expugnetur, instituto de hac re examine particulari: quo in negotio ut te prudentiùs & securiùs geras, tum in electione vitii impugnandi, tum in ipsa examinis praxi, sequentes industrias observabis.

1. Ideo sancti Patres hoc examen summo opere commendant, quia medium expeditissimum est & efficacissimum ad extirpanda vitia, ad evellendos defectus, ad inferendas animo virtutes, & ad omnimodam perfectionem brevi tempore consequendam. Est igitur ejus materia valde copiosa, & latissimè patens; omnia videlicet vitia, & defectus, ut eradicentur: sensus, potentiæ, & passiones, ut rectè ordinentur: virtutes omnes, ut acquirantur: quotidianæ actiones, ut optimè fiant, & ubi opus fuerit, refoventur.

Inter hæc autem servare hunc ordinem debes, ut hoc singulare certamen ab eo inchoes vitio, quod tibi magis infestum est. Et si à pluribus infestaris, à faciliore incipiendum, quo superato, animum sumes ad cætera difficiliora profliganda. Si vero æquè gravia & difficilia sint, illud prius invade, quod reliquorum radix & fons est. Vitiis autem extirpatis, in quæ frequentius labi consueveras, cujusmodi sunt gula, ira, superbia, & pigritia in rebus agendis, examen institue circa transgressionem illius regulæ, quam sæpius violare soles, qua in re pri-